

„Znanstvena terminologija“ je knjiga, katera je bila silno potrebna ne le dijakom, nego tudi vsem rojakom, imejočim opraviti v slovenščini z besedo in pismom. Kolikor nam pristoji sodba o Cigaletovem delu, menimo, da bode tudi filolog-strokovnjak jo srčno pozdravil in se z nami veselil obilice pravega zlatega zrna, a vsak naobražen Sloven vemo, da zna gospodu pisatelju iskreno hvalo o njega čvrstem plodu mnogih let.

„Grmanstvo in njega upliv na Slovanstvo v srednjem veku“ je najnovejše delo pisatelja, čegaver imé sluje med najboljšimi udi naše „mlade garde“, če tudi je tu na lice si del „vizir“. To knjižico brali smo slučajno še v rokopisi in takoj se nam je videla nekamo posebnostna v svoji vrsti. Pisatelj obravnava sicer res predmet, kakoršnega so uže mnogi pred njim, več ali manj obširno, toda umel je mu dati podobo, da ni suhoparen, niti ne predolg, (časih le še prekratko obdelan!) Pisava gosp. J. V. je elegantna, zrnovita in objektivna; vsaka stran knjižice svedoči, da je nje sestavljavec o svetovni in posebe o slovanski zgodovini temeljito poučen in da je bral kakor bučela po cvetji gradiva po raznih zgodovinskih delih. Le tem načinom mu je bilo tudi mōči, narisati nam resnično sliko osode Slovanov v srednjem veku. Vse pojedinosti kaže našim dušnim očem pisatelj brezstrastno, kar je malokedaj navada pisateljem zgodovine, če tudi prva dolžnost, a vrhu vsega dalje ne smemo zabiti še njega pravicoljubivosti, zato mislimo, da niti naš nasprotnik ne bi vedel kaj očitati izvrstnemu temu delu. *Altius semper!*

Jovan Koseski nam je podal v „suplement“ svojim delom nekatere nove prevode Lessingovih, Schillerjevih, Göthejevih, Körnerjevih in nekaterih italijanskih pesni. Njega obilim čestiteljem gotovo dobro dojde ta prijaznjivi dar čestitega moža, ki ves navdušen za slovansko reč je posvetil svoje peró domovini naši uže v tistih dnéh, ko je bil še vsak pisatelj slovensk „rara avis“.

Sklepajoči svoje kratko poročilo o „Matičnih“ knjigah želimo prav iz globine svojega srca, da se vkrog tega narodnega literarnega društva v vedno obilejšem broji zbiraji naši vrli pisatelji, stari in mladi, a da jej pristopa tudi od leta do leta znamenitejši broj udov. V to pomoz Bog!

V Ljubljani 20. dné marcija.

Jos. Charpentier.

* „Slovenska Talija“. — Pod tem naslovom zbirko dramatičnih del in iger na svetlo daje dramatično društvo v Ljubljani.

1. vezek: „Priročna knjiga za gledališke diletante“. Cena 50 krajc.

Od poznejših vezkov so pošli: 3., 4., 5., 7. in 8. vezek; v ostalih so natisnene sledeče gledališke igre: *) „Ultra!“ (B. 1.) — „Na mostu“. (B. 1.) — „Gospod Čapek“. (V. 1.) — „Belin“. (O. 1.) — „Graščak in oskrbnik“. (R. 4.) — „Serežan“. (O. 1.) — „Svoje glavneži“. (V. 1.) — „Roza“. (V. 3.) — „Klobuk“. (V. 1.) — „Ptičnik“. (O. 1.) — „Išče se odgojnik“. (R. 2.) — „Zabavljica“. (V. 1.) — „Zakonske nadloge“. (V. 1.) — „Poglavje I., II. in III.“ (V. 1.) — „Mutec“. (V. 1.) — „Telegram“. (V. 1.) — „Sam ne vé kaj hoče“. (B. 1 1/2.) — „Ona me ljubi“. (V. 2.) — „Gospod režisér“. (Šaljiv prizor.) — „Uskok“. (V. 1.) — „Vdova in vdovec“. (V. 1.) — „Visoki C.“ — (V. 1.) — „Gorenjski slavček“. (O. 2.) — „Požigalčeva hči“. (R. 5.) — „Umet-

*) B. pomeni burko, V. veselo, R. resno, Ž. žalostno igro; O. opereto. Številke za le-temi črkami kažejo število aktov.

nost in narava“. (V. 4.) — „Zapravljivec“. (Čarobna igra. 3.) — „Pokojni moj“. (V. 1.) — „Lornjon“. (R. 1.) — „Gospá, ki je bila v Parizu“. (V. 3.) — „Na kosilu bom pri svoji materi“. (V. 1.) — „Brati ne zna“. (B. 1.) — „Gospoda Kodelja pridige izza gardin“. (V. 1.) — „V spanji“. (V. 1.) — „Kovarstvo in ljubezen“. (Ž. 5.) — „Donna Diana“. (V. 3.) — „William Ratcliff“. (Ž. 1.) — „Gluh mora biti“. (B. 1.) — „Ženska borba“. (V. 3.) — „Ogenj nij igrača. (V. 3.) — „Ena se joče, druga se smeje“. (R. 4.) — „Garibaldi“. (B. 1.) — „Marija Magdalena“. (Ž. 3.) — „Tri Vile“. (V. 2.) — „Srce je odkrila“. (V. 1.) — „Pes in mačka“. (V. 1.) — „Cvrček“. (R. 5.) — „Lowoodska sirota“. (R. 4.) — „Trnje in lavor“. (R. 2.) — „Doktor Robin“. (V. 1.) — „Pesek v oči“. (V. 2.) — „Kozarec vode“. (V. 5.) — „Igralka“. (V. 1.) — „Dva gospoda pa jeden sluga“. (B. 1.) — „Star samec“. (R. 2.) — „Stara mesto mlade“. (V. 1.) — „Gringoire“. (R. 1.) — „Ena se mora omožiti“. (V. 1.) — „Berite ‚Novice‘!“ (V. 1.) — „Dva zeta“. (V. 1.) — „Nemški ne znajo“. (B. 1.) — „Ženski jok“. (V. 1.) — „Moja zvezda“. (V. 1.)

„Slovenska Talija“ je na prodaj po knjigarnah v Ljubljani, pa se lahko tudi naroči naravnost od dramatičnega društva v Ljubljani.

Kdor si naravnost od društva naroči vse prej navedene knjige, katerim je v knjigotržtvu cena 18 gold. 55 kr., jih dobó za znižano ceno 14 gold.

Če se od društva vsaj za 4 gold. knjig naroči ob enem, društvo popusti 20% navadne cene, ki je ustanovljena posameznemu vezku in na zavitku tiskana.

Narodnim društvom, katera prevajajo gledališke igre, je priporočati, da si od vsake igre, ki jo hoté igrati, omislijo celo garnituro, to je, toliko knjižic, kolikor jih je igralcem treba o provajanji; cele tiskane igre učečim se igralcem mnogo bolje ustrezajo, kakor same izpisane naloge, vrhu tega pa so še cenejše.

Politične stvari.

Kdo je kriv, da državni zbor še ni dovršil zimске sesije nalóg?

Po obljubi prestolnega govora smo smeli pričakovati, da zimsko zborovanje se končá pred veliko nočjó. Al to ni mogoče bilo; veliko delo — proračun za letošnje leto — še ni dognano, zato pride brž ko ne mesec maj, predno bode konec državnemu zborovanju in se meseca junija še le pričnó deželni zbori.

In kdo je te zavleke kriv? Kdo drug kot ustavoverska stranka?

Ustavoverci so ob času svojega gospodstva v zbornici poslanski toliko napačnih postav skovali, da je dolžnost bila naši pravni stranki, ustavoverske smeti izpoti spraviti in malopridne postave nadomestiti s takimi, ki jih ljudstvo želi in potrebuje. To pa potrebuje dela in časa.

Druga krivnja ustavovercev je trdovraten upor nepoboljšljive ustavaške stranke zoper nekatere postave, ki jih je ministerstvo predložilo zbornici poslancev v obravnavo in zoper katere so se na vse kriplje upirali v odsekih in zbornici in toliko prazne slame namlatili, da je njen kup uže lahko presegel Št. Štefanski turn. Vse to čenčanje brez konca in kraja, deloma nalašč, da le zavlečejo čas, deloma v domišljeni modrosti, pa je krivo, da so meseči in meseci pretekli, na tisoče in tisoče goldinarjev se za dnino poslancem potrosilo, pa vendar v zbornici poslancev ni pred veliko nočjo prišel proračun (budget) za letošnje leto v razpravo.

Sicer se pa proračun letos natančneje in vse drugače pretresa, nego li prejšnja leta. Dokler so v poslanski zbornici imeli odločilno večino ustavoverci in so gospodarili po svoji volji, se še zmenili niso za to, kar bi bilo obravnavati potreba z ozirom na nenemške narode avstrijske. Želje in tirjatve naše manjšine so jih brigale kaj malo, in ker je vlada bila kri od njih krvi, ni bilo težavno sklepati o proračunu; dovoljevalo se je, česar se je želelo in kjer je manjkalo — a manjkalo je po navadi vsako leto jako znamenitega zneska — tu se je ravnalo po jako preprostem pravilu aritmetičnem: „vzelo se je na pòsodo“ in sicer s pomočjo rentnih naslovov, kateri so se prodajali, kakor je kedo želel. Sedaj je pa to čisto drugače. Sedanja pravna večina poslanske zbornice se ne ustavlja potrebam nenemških narodov, nego jih natančno preiskuje ter je pripravljena, jim ustrezati, a ker se je za mnogoletnega centralističnega gospodarstva nakupičilo čim dalje, tem več pritožeb, daje sedaj razpravi proračuna dosti truda.

Druga vladna predloga, posojilo 20 milijonov, tudi ni našla milosti pri ustavovercih, čeravno dolgove in posojila delati je njih največa moč bila skozi vsa leta, ko so oni v zbornici prve gosle godli. Zdaj pa je ta stranka samo iz upora do ministerstva pokopati hotela posojilo. In to je uže drugi hudi napad v tem zborovanji, katerega je učinila „lojalna opozicija“. Prvi poskus podkopati sedanjo vlado, katera si je vsaj po besedi stavila nalog, posredovati sporazumljenje med narodi, storili so ustavaki pri vojni postavi. Napenjali so vse žile in žilice, da bi podrli ta predloga, dokler se v poslednem hipu stranka ni sama sebe razpršila in tako izgubila zmago. Ustavaki — pravijo — da zabranjujejo posojilo „v interesu države“. Res, pri vsaki stvari so „državni interesi“ grešni kozli starega zakona! Zaradi „državnih interesov“ gospodom ni bilo môči potrditi vojne postave in bili so pripravljeni, slabiti v kritičnem hipu vojno moč državi; iz golih „državnih interesov“ se nenemškim narodom ne sme dovoliti ravnopravnost, čeravno jim je za-njo porok ustava, in zopet iz „državnih interesov“ niso hoteli dovoliti posojila, čeravno bi se s tem, da država ne bi v določenem času mogla spolniti svojih dolžnosti, nje kredit na vso moč znižal.

Taki patrioti so ustavoverci! Cedalje očitnejše kažejo, koliko jim Avstrija veljá, če ni — nemška in oni ne — njeni profeti.

Mnogovrstne novice.

* V južni Rusiji je razsajala pretekli teden strašna burja, katera je gotovo vzrok zeló mrzlemu vremenu, katero nekoliko dni tudi pri nas imamo. Skoro vse železnice na Ruskem so bile zametene s snegom. Burja je pričela divjati 8. dne t. m. in se je razprostirala do obalov črnega morja.

Naši dopisi.

V Gorici 21. marcija. — „Mir bodi mojim narodom!“ To je uže davno cesarjeva volja. Danes je „oljčna“ nedelja; danes dopoldne so bile naše ulice in cerkve pravi oljniki: vse je šumelo bledeozelenih ólikinih vej in bremen. Tako podobo imajo danes le južna mesta. — Ko sem prišel jez z oljkino vejo — znamenjem mirú — iz cerkve, našel sem ta le telegram z Dunaja: „Hof-rath Winkler Landespräsident Krain ernannt“. Brž mi je bil jasen moje oljke pomen: presvetli cesar je poslal svojim zvestim Slovencem oljko mirú. Čestitam Vam, kranjski rojaki; Bog Vam novega predsednika, gosp.

Winklerja mnogo, mnogo let ohrani! Današnja nedelja ima pa še druga imena; tudi „palmova“ jej dejo. Palma je znamenje zmage in slave. In ni li to, da je pošten slovenski sin — zdaj slovenske dežele predsednik, sijajna zmaga? Mož izmed naroda je novi Vaš predsednik, ki narod in deželo pozna. — Današnja nedeljo imenujete pri Vas „cvetno“. Naj bi bila Vam in nam cvet boljših časov; naj bi za cvetom prišel brž sad. In, ker je slednjič danes (po pratiki) tudi začetek spomladi, naj bode tudi to bonum omen! — Da, gosp. Winklerjevo imenovanje je principno važno. — Ker je navada, da, kedar kdo kako visoko službo prične, ljudje radi poprašujejo, kakošen je novi načelnik, dovolite, da o našem slovečem domačinu nekaj črtic semkaj zapišem. Rojen je na Trnovem (v goriški okolici) 9. novembra 1825. leta. Na tukajšnjem gimnaziji je bil vsako leto prvak med odličniki. Dovršivši juristične studije na Dunaji l. 1849., začel je službovati v Gorici; bil je sodnijski in politiški uradnik (v Gorici, v Kanalu, Sežani in spet v Gorici). Kot ud zemljiško-odvezne komisije je bil duša dotičnih težavnih opravil. Jako kočljivo službo je taktno opravljal l. 1866. kot okrajni predstojnik na italijanski meji v Korminu. Ta čas mu je podelil presv. cesar vitežtvo Franc-Jozefovega reda; pozneje je bil imenovan častni meščan Korminski. Leta 1868. je šel za okrajnega glavarja v Tomin, kjer je njegov spomin neumrljiv. Bil je med drugim živi „občinski red“; učil je osebno starešinstva (občinske zastope) zborovati in županstva službovati; skrbel je za šole in cerkve, delal ceste in mostove. Ni ga okraja, da bi se bil tisti čas tako zgledno upravljal, kakor tominski. Županstva, šolski svet, cestni odbor — vse je uradovalo po slovenski. Leta 1871. je Winkler uže bil namestništveni svetovavec, pa ostal začasno še v Tominu. Leta 1875. je postal dvorni svetovavec, prej v Trstu, od 5. junija 1876. pa pri upravni sodnji na Dunaji. Deželni poslanec goriški je od leta 1861. skozi in skozi; prvih šest let je bil tudi deželni odbornik in začetnik slovenskega uradovanja v odboru; od l. 1877. je bil deželnega glavarja namestnik. V državnem zboru je od l. 1873.; volile so ga kmečke občine. — Že ta pregled njegovih služeb kaže, koliko je moral naš veljak delati. In res, delavnost je prva glavna črtica njegovega značaja; Winkler je natančen, vesten, stanoviten, vspešen delavec. Kar dela, dela kot veščak, ker je izvrsten jurist, postavoznavec in praktikar. V občinskih rečéh mu ni nihče kos; duhovska ali cerkvena agenda je tudi opravljal kot okrajni glavar in kot vodja namestništvenega kulturnega odseka v Trstu. V kakšnem duhu jih je opravljal, vedó dotičniki dobro; pogrešajo ga še zdaj. Karakteristične za-nj so mnogotere njegove razsodbe v upravni sodnji. Zaupanje, ki ga uživa v državnem zboru, kaže to, da je bil izvoljen v mnogo odsekov. On je vsikdar zvest bil in zvest ostal geslu: „Cesarju, kar je cesarjevega“, „Bogu, kar je božjega“. In to spolnuje brez hlimbe. Pregovor „honores mutant mores“ je prišel pri njem ob veljavo; gosp. Winkler je zmeraj enak: zgledno ponižen in priljuden. Postrežljivost njegovo je znabiti uže marsikdo zlorabil. V Gorici, v Korminu in Trstu so ga tudi Italijani spoštovali, in Nemci tukajšnji tudi tako. Gosp. Winkler je bil do svojega odhoda iz Gorice predsednik naše čitalnice in njegovo taktno postopanje je merilo na to, da bi slovenstvu v Gorici potrebno socialno veljavo pridobil, kar se mu je tudi posrečilo. — Gledé na zasluge njegove ste ga občini Sežana in Kastva (v Istri) imenovali častnega občinarja. Kastavcem je v neki zahomotani gozdni zadevi veliko pomagal. — Kakor je zmožen, v treh jezikih uradovati (v nemškem, slovenskem in italijanskem), tako tudi